

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGÉSZ ÉVRE 26.—, FELEÉVRE 14.—, NEGYEDÉVRE 7.—, EGY-
HÓRA 2-40 P. EGYES SZÁM ÁRA HÉTKÖZNAP 10 FILL. VASÁRNAP 20 FILL. GÜL-
FÖLDRE A KÉTSZERES. — MEGJELNIK HÉTFŐ KIVÉTELVEL MINDEN NAP.
KIADJA A NEGEDŰS ÉS SÁNDOR IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
FARKAS LAJOS

SZERKESZTŐSÉG: NAPPAL: FERENC JÓZSEF UT 34. SZÁM. TELEFONSZÁM:
10-20. ÉJJELE: FERENC JÓZSEF UT 49. TELEFONSZÁM: 18. ÉS 8-12. FŐKIADÓ:
HIVATAL: FERENC JÓZSEF UT 49. TELEFONSZÁM 18. ÉS 8-12. FŐKIADÓ:
HIVATAL ÉS KÖLCSÖNKÖNYVTÁR: SZÉCHENYI UCCA 2. TELEFONSZÁM: 334

A font árzuhanása magával rántott olyan valutákat is, amelyeket eddig megdönthetetlenül szilárdnak hitt a világ

London, szeptember 23.

A fontválság második napjának mér-
lege az angol font értékelésének szem-
pontjából már nem tüntet fel olyan nagy
változást, mint az első 24 órában. Meg-
állapítható azonban, hogy

a font árzuhanása magával rántott
más valutákat,

olyanokat is, amelyeket eddig szintén
megdönthetetlenül szilárdnak hitt a világ,
így valamennyi északi valuta nagy ár-
esést szenvedett.

Egyedül a francia frank tartja szil-
árdan pozícióját, amely még a dol-
lárrel szemben is javulást ért el.
Kedden a párizsi kifizetés Newyorkban
az előző napi 3.92 dolláros jegyzésről
3.94-re javult. Ezzel szemben

viisszaesett az angol font 4.31-ről
4.19-re,

a svéd korona 26.65-ről 24.40-re, a nor-
vég korona 26.62-ről 24.10-re, a dán ko-
rona 26.61-ről 24-re, a svájci frank
19.58-ról 19.38-ra. Nagyon érzékeny ár-
esést szenvedett a világlapokon kedden
az olasz lira, így Newyorkban a milánói
kifizetés 5.15-ről 4.92-re zuhant, tehát
több mint négy százalékot veszített.

Az angol árutözsdeken kedden folyta-
tódott az árfelvétel, amely ezuttal is je-
lentékeny volt, ha nem is olyan roha-
mos, mint hétfőn.

Feltűnő az ezüst és arany nagy ár-
javulása.

Előbbi 14 háromnyolcadról 15 három-
nyolcadra, utóbbi pedig 84/9 háromne-
gyedről 99/7-re emelkedett unciánként,
az arany árfolyama tehát több mint 17
százalékos drágulást tüntet fel, csaknem
annyit, amennyivel a font olcsóbbodott.

London, szept. 23. A newyorki tőzs-
dén ma olyan házzmozgalom bontako-
zott ki, aminőre három hónap óta nem
volt példa. Egyes értékek több mint 15
ponttal emelkedtek. Közel 3 millió darab
értékpapír cserélt gazdát. Az irányzat
mindvégig szilárd volt.

Hétfőn délelőtt a londoni tőzsde előtt. — Képünk a közönség óriási
tömegének rohama az angol tőzsde előtt, amely most a világ érdeklődé-
sének középpontjában áll.

Szenzációs könyvet írt Károlyi Imre gróf a kapitalista világrend válságáról, amelyet a világháboru esztelen embermé- szárlása és a szerencsétlen békekötések okoztak

Egy szenzációs könyv jelent meg
most a magyar könyvpiacra, gróf
Károlyi Imre írta a könyvet, mely-
nek címe: *A kapitalista világrend
válsága*. Ez a könyv nemcsak író-
jának személye miatt fog frappáns
hatást kelteni, hanem azért is, mert
Károlyi Imre gróf, a dúsgazdag
magyar arisztokrata, az Angol Ma-
gyar Bank elnöke s aki leányának

házassága révén a kormányzóval is
közeli rokonságba került, olyan bá-
tor tollal, olyan nyílt vélemény-
nyilvánítással nyúl a súlyos problé-
mához, hogy

hasonló esetre hosszú évek óta
nem volt példa Magyarorszá-
gon.

Könyve bevezetésében megállapít-

ja, hogy a modern kapitalizmus tör-
ténésében a maihoz hasonló nagy vál-
ság még sohasem jelentkezett. Né-
zete szerint

helytelenül és igazságtalanul
nevezték el a polgári társadalom
köréből igen sokan a szociáldemok-
kratákat felforgatóknak.

Károlyi szerint az orosz bolsevisták

a felforgatók, mert céljaik elérésére
erőszakos eszközökhöz nyulnak, a
szociáldemokraták azonban rombolás
nélkül, a meggyőzés eszközeivel,
parlamentáris uton és fokozatosan
kivánják az emberiséget egy szerin-
tük jobb világba átvezetni.

Könyve további részében arra utal
Károlyi gróf, hogy a polgári osztály-
nak okosabb a várható események-
kel nyíltan szembe nézni, mint ezt-
met hunyva várni. Károlyi gróf

**a kapitalista világrend válsága-
nak egyik legsúlyosabb okául a
világháborút jelöli meg,**

amelynek során négy éven keresztül
folytatott az ugynevezett művelt em-
beriség olyan kölcsönös embermé-
szárlást, amely több, mint harminc
millió ember életébe került. Innen
datálódik tehát a kapitalista terme-
lési rend válsága. A kapitalizmusnak
az alapja a haszonra való termelés.
Ha ez megszűnik, akkor először is
a termelést csökkentik a termelők,
hogy kisebb legyen az áruinálát és
nagyobbak legyenek az árak. En-
nek a következménye, hogy

**a kávé ezer zsák számára dobál-
ják a tengerbe Braziliában, a
gyapotot elégetik, a búzát tü-
zelőszernak használják, holott
mindenütt vannak éhező, ron-
gyos emberek.**

Ennek az örült eljárásnak Károlyi
gróf szerint csak a kapitalista világ-
rend bukása lehet a végkövetkezmé-
nye.

**EL KELLENE KERGETNI
A CSELEKVÉSRE KÉPTELEN
KORMÁNYOKAT.**

A kapitalizmus szörnyű válságát
fokozták a gyűlölködő szellemű rossz
békeszerződések. Németországra pél-
dával olyan szörnyű hadisarcokat rót-
tak ki, hogy a német népnek nincs
lehetősége a tisztességes megélhe-
tésre és ezzel

előbb-utóbb a szovjet karjaiba
fog menekülni.

A kapitalista Franciaország nem vá-
logat az eszközökben, hogy az euró-
pai hegemoniát megszerezze és ezért

öngyilkos módon elősegíti Né-
metországon keresztül egész
Európa bolsevizálását.

Nyilvánvaló tehát, hogy
a békeszerződéseket azonnal re-
vizió alá kellene venni,

mert csak így lehetne az egyre álta-
lánosabbá váló európai gazdasági,
pénzügyi és politikai krízist enyhí-
teni. Károlyi gróf szerint a kapita-
lista nagy államok kormányai az
összefogás és gyors cselekvés helyett
most csak

az időt pocsékolják gyerekesen
üres és haszontalan konferen-
ciákkal.

Ideje volna, hogy Európa népei ne
nézzék tétlenül a katasztrófa köz-
ledését, hanem

el kellene kergetni a cselekvésre

képtelen kormányait és a helyükbe kellene ültetni olyanokat, akik megértik az új idők szavát.

A munkanélküliek megdöbbentő számáról írva, rámutat a sötét jövő veszedelmére gróf Károlyi: „Ha a kapitalista világrend a dolgozni hajlandó és képes emberek millióinak éveken keresztül állandóan és fokozódó mértékben képtelen biztosítani, hogy tisztességes létminimummal emberhez méltó módon megélhesse munkájuk után, akkor természetesen dolog, hogy

ezek a tömegek akár nyíltan, akár titokban ellene fordulnak ennek az ügyefogyott, tehetetlen világrendnek

és megélhetésüket csak egy más alapokra felépített világrend berendezkedésétől várják.”

A BETHLEN-KORMÁNY AZ ELŐRELÁTÁS TELJES HIÁNYÁBAN SZENVEDETT.

Károlyi gróf könyve további részében külön fejezetben foglalkozik a magyar válság ismertetésével. Szerinte igazságtalan dolog lenne a Bethlen-kormányt túljómóan felelőssé tenni a mai helyzetért, de az viszont kétségtelen, hogy

Bethlenék rengeteg mulasztást követtek el, rengeteg káros intézkedést tettek és négy-öt év óta könnyelmű, meggondolatlan, tehetségtelen és pazarló pénzügyi politikájukkal szinte elviselhetetlenné mélyítették a magyar válságot.

A Bethlen-kormány az előrelátás teljes hiányában szenvedett, már esztendőkkélel ezelőtt a legszigorubb takarékosság állásponjtára kellett volna helyezkedni. A megtakarítások terén ajánlja most Károlyi gróf

a szubvenció csökkentését, a bírói létszám apasztását, két vidéki egyetem teljes leépítését, a vasuti első osztály megszüntetését

s így el lehetne kerülni a töméntelen adóemelést.

A HITBIZOMÁNY S AZ EGYHÁZI JAVAK ANAKRONIZMUSOK.

Életbevágóan fontos lenne a holtkezi javakat, hitbizományokat és egyházi birtokokat kisajátítani.

A hitbizomány és az egyházi javak a mai világban már anakronizmusok.

Sajnos, ezekből sehol a világon nincs annyi, mint a szegény kis Csonkamagyarországon. Károlyi gróf kijelenti, hogy ő istenhívő, vallásos érzelmi ember, állásponjtja egyáltalán nem vallásellenes, mert

a vallásosságának az egyházak gazdagságához, vagyonához semmi köze nincs. A vallásaitás, a papok eltartása a hívők dolga, a közoktatás pedig az államé.

Károlyi gróf felteszi a kérdést: Miért kell a krisztusi egyház főpapjainak dús gazdagoknak lenni?

TITKOS VÁLASZTÓJOG ÉS KONCENTRÁCIÓS KORMÁNY KELL.

A magyar viszonyok ismertetése kapcsán

szükségesnek tartja Károlyi gróf a titkos választójog megadását.

Mentől nagyobb a nyomorúság és az elégedetlenség, annál inkább szükség van biztonsági szelepre, amely a főlős gözt levezeti. Márpedig a legjobb szelep a titkos választójog.

Ha a népet sokáig elnyomják és igaz véleményét meghamisítják,

akkor annyi keserűség gyűlik majd fel végül, hogy a kazán felrobban.

A titkos választójog mellett koncentrációs kormány alakítását ajánlja Károlyi gróf, amelyben valamennyi komoly párt résztvenne és így együttesen vállalhatnák a felelősséget az intézkedésekért. Leszögezi Károlyi gróf, hogy ő a tanácsai-val a józan konzervatívizmus ügyét akarja szolgálni, vagyis menteni akarja, amit lehet, mert kétségtelen, hogy jön az árvíz, hisz' naivitás azt képzelni, hogy az évek óta tartó és világszerte fokozódó népnymorúságnak nem jön meg valamilyen formában a csattanója.

KÁROLYI GRÓF A SZOVJETRŐL.

Rendkívül érdekes Károlyi Imre gróf könyvének az a része, amelyben az orosz szovjet viszonyait ismerteti. Elitéli a szovjet terrorisztikus eszközöket, de szerinte ennek ellenére is el kell ismerni, hogy a szovjetrendszer vezetői a kapitalizmus történetében példátlan teljesítményt végeztek a tökéletesen kaotikus állapotban levő Oroszország újjáépítésében. Károlyi gróf azt állítja, hogy téves az az európai polgári elképzelés, hogy az orosz lakosság éheznek és hogy az orosz szovjetállam összeomlás előtt áll. Szerinte Oroszországban alig van munkanélküli és akinek nincs munkája, arról gondoskodnak, tehát már csak ezért is létező a kapitalista világrendnek és a polgári társadalomnak, hogy bármi áron megoldja a gazdasági krízist, mert különben a szovjet állam egyre nagyobb vonzerőt fog képezni az európai munkásság számára.

A HÁBORUS ADÓSSÁGOK TÖRLÉSE ÉS A BÉKESZERZŐDÉSEK REVIZIÓJA SZÜKSÉGES.

A könyv végén gróf Károlyi Imre arra a véleményre jut, hogy a kapitalista világrendet a mostani válságból még ki lehetne vezetni

az összes háborus tartozások törlésével, a békeszerződések revíziójával és a szociális intézmények kibővítésével.

A kapitalizmus a saját sírját ássa meg, ha nem gondoskodik arról, hogy a régi világrendről az új világrendre való áttérés ne a polgárságnak a munkásság nélkül való békés megegyezéssel, forradalmak és vérengzések nélkül, parlamentáris uton lehetővé váljék.

Ha a polgári társadalom vezetői a szociáldemokrácia megfontolt, emberséges és tisztességes gondolkodásu vezérével meg tudnának egyezni egy bizonyos

fokozatos átmeneti programban, a termelési eszközök fokozatos szocializálásában, a magánvagyon limitálásában, az adózás kérdésében,

satöbbi, ha velük karöltve járnának el egy olyan átmenet létesítésére, amely minden társadalmi osztályra nézve elviselhető, akkor

elképzelhető az új világrend ugy is, hogy az ne járjon a polgári társadalom kibíthatatlan sanyargatásával és részleges kipusztításával.

Ha a polgári társadalom tagjainak túljómó része ilyenképen bele tudna nyugodni a változott világrendbe, alkalmazkodni tudna hozzá, hajlandó lenne résztvenni annak felépítésében: akkor

nem lenne ok a kétségbeesésre a változott világrend miatt.

Mert a munkára való kötelezettség, a magánvagyon túljómó részének elvesztése, akkor, amikor a megélhetés mindenki számára intézmé-

nyesen van biztosítva, az osztálygyűlölet megszűnése egymagában véve, egyik sem ok a kétségbeesésre, a polgári társadalom tagjaira sem, a kapitalizmus hasznélvezőire sem, amennyiben van bennük valamelyes életfilozófia, vagy nevezzük fatalizmusnak.

Azzal végzi könyvét gróf Károlyi Imre, hogy a másik eshetőség: a forradalmak utján és erőszakkal bekövetkező átalakulás a kapitalisták részére sokkal nagyobb veszedelmet rejt magában. Ez a nyugati civilizáció erkölcsi értékeinek pusztulásával járna. Ez ellen minden embe-

A Loebenben letartóztatott Riesen Walter a vasuti vonalakat „tanulmányozta“ Magyarországon. Riesen már beismerte, hogy szélhámoskodott Magyarországon, de tagadja, hogy bármi köze volna a biatorbágyi merényletnek

Budapest, szept. 23.

A főkapitányságon a kora reggeli órák óta folynak a kihallgatások. A tanuk egyrésze Habli Juliánna, másik része pedig Riesen Walter szerepléséről tesz vallomást. Habli Juliánát egyelőre a rendőrségen tartják, bár

kiderült, hogy a borzalmak éjszakaiját nem Biatorbágyon és nem a merénylőkkel töltötte, hanem Budafokon tartózkodott.

Sokkal lényegesebb része a nyomozásnak az, ami Riesen Walter, a letartóztatott württembergi szerelő budapesti tartózkodására vonatkozik. Riesen WALTER a budapesti rendőrség politikai osztályának adatai alapján fogták el.

Több adat van arról, hogy Riesen a merénylet idején Biatorbágyon tartózkodott és azután Budapestre jött.

Adatok merültek fel arra is, hogy az ország területén Szombathelyen látták utoljára Riesen WALTERT, akinek ügyében egy nőt is belekeverték.

A rendőrségnek igen sok adat áll rendelkezésére nemcsak Riesenre vonatkozóan, hanem egyéb irányokban is, ezek azonban egyelőre már bizalmas természetűek.

Rendkívül érdekes jelentés érkezett ma délelőtt Leobenből. A jelentés szerint Riesen kezén vörös foltokat és sebhelyeket találtak.

Ez a hír azért látszik fontosnak, mert a robbanási szakértők szerint az ekrazit sárga foltot a bőrön és a tárgyakon. Ezt a foltot csak erőszakos módon, leginkább vegyszerrel lehet eltávolítani, de a vegyszer használata után mégis

vörös nyom

marad az ekrazit helyén.

A főkapitányság a loebeni rendőrségtől teljesen függetlenül folytatja a nyomozást, a Riesen Walter magyarországi szereplésére vonatkozóan. Mindaddig, amíg Riesen itteni szereplése nem tisztázódik, Riesen a loebeni rendőrségen marad. A budapesti rendőrség a legna-

Parvállalat

részére

megfelelő helyiséget bérbe keresünk. Cim a kiadóban.

A Debreceni Független Ujság példányonként vásárló 25 szelvény és 1 pengő

216

számu szelvény

ritleg lehető el kell követni, viszont minden lehetséges egyezséget el kell fogadni. Minden elveszett óráért és napért kár. Utótt a tizenkét óra.

gyobb eréllyel folytatja a nyomozást ugy ebben, mint pedig más irányban is.

Székesfehérvári jelentés szerint Riesen Walter augusztus 29-én ott járt. Irányi evangélikus lelkesítő és egy német tisztviselőtől pénzt kért. Riesen ott mint mérnök szerepelt és állítólag „a vasuti vonalakat tanulmányozta“.

A fehérvári rendőrség kihallgatásokat végzett az ügyben. A jelek szerint Riesen 29-ike után is többször járt Székesfehérvárról, azonban soha sen volt bejelentve.

Bécs, szeptember 23.

Riesen Walter tagadja, hogy része volna a biatorbágyi vasuti merényletben, csak azt ismeri be, hogy

szélhámoskodott Németországban, Ausztriában és Magyarországon is

A magyar rendőrhatalóságok kérték a loebeni rendőrségtől Riesen Walter arc-képét, amelyet már meg is kaptak és annak alapján megállapíthaták, hogy Riesen Walter és Leipnik Márton nem azonosak.

Legszebb

menyasszonyi tényképek

Liener műtermében

Csapó u. 1.

A Kossuth uccai piac áthelyezése ellen vannak az érdekeltségek

Három év óta húzódik a Kossuth uccai heti piacnak a Széchenyi uccára való áthelyezése, végül a napokban küldte le az erre vonatkozó jóváhagyást a belügyminisztérium. Az érdekeltségek tegnap gyűlést tartottak ebben az ügyben, amelyen Vass Károly dr. városi tanácsnok is résztvett. Teljes egyöntetűséggel amelltt foglalt állást az érdekeltség, hogy a rendkívül nehéz gazdasági helyzetben nem tartja alkalmasnak az időt a heti piac áthelyezésére. Azt kérik az érdekeltek a várostól, hogy legalább tavaszig a Kossuth uccán maradjanak, ahová már vásárló közönségük évek óta odaszokott.

A piac áthelyezése ügyében dr. Vassáry István polgármester fog dönteni.

Az egyetemi tanév ünnepélyes megnyitása

A debreceni tudományegyetem szeptember hó 28-án, hétfőn tartja a tanévet megnyitó közgyűlését és ünnepségét, amelyen az új rektor magnificus és az egyetem tanácsát beiktatják. Az ünnepség délelőtt tíz órakor a református Nagytemplomban kezdődik. Az istentisztelet sorrendje a következő: 1. Kezdő ének: Jövel Szentlélek Uristen. (63. dicséret 1. verse.) 2. Főének: Uram a te igéd nekem... (112. dicséret 1-2. verse.) 3. Révny: Templomban. Éneklj a kollégiumi kántus. 4. Igét hirdető és imádkozik dr. Révész Imre, a református hittudományi kar ny. r. tanára. 5. Záróének. Himnusz.

Az elhelyezkedés rendje a templomban a következő: Az egyetem tanácsa és tanárai a keleti hajó északi felének első padjaiban, az egyetem ifjusága a keleti hajó (Piac ucca felől eső) oldalán foglalnak helyet. A polgári és katonai hatóságok, hivatalok és tanintézetek képviselői részére a szószékkel szemben levő padok vannak fenntartva.

Az istentisztelet után a háromnegyed 11 órakor a Kollégium dísztermében tartják meg az évnévi ünnepséget és az egyetemi közgyűlést, amelynek sorrendje a következő: 1. Himnusz. Éneklj a kollégiumi kántus. 2. Dr. *szenipéteri Kun Béla* a jog- és államtudomány ny. r. tanára, lelépő rektor beszámoló jelentése az elmúlt 1930-1931. tanévről. 3. Dr. *Neuber Ede* az orvostudományi kar ny. r. tanára, Rector Magnificus székfoglaló értekezése: A testi és lelki épség, mint az egyéni és nemzeti lét alapja. 4. Hiszekegy. (Szabados B.) Éneklj a kollégiumi kántus. 5. Dr. *Bodnár János*, az orvostudományi kar ny. r. tanárának és ezidei dékánjának tanévmegnyitó beszéde. 6. Szózat. Éneklj a kollégiumi kántus.

A kollégiumi diákszövetség választmányi ülése

Tegnap délután tartotta meg a kollégiumi diákszövetség ebben az iskolai évben az első választmányi ülést. Vitéz dr. *Bessenyei Lajos* főgimnáziumi igazgató, ü. v. elnök elnöklelte alatt, az ülést legfontosabb tárgya a diákok segélyezésére volt. A szövetség egyik legfontosabb céljának tartja a mai igen nehéz viszonyok között azt, hogy tegye lehetővé a kitűnő előmenetelű, de szegénysorsú diákoknak azt, hogy a hazának értékes fiatal lehessenek és tanulmányaikat folytathassák. Ez alkalommal két gimnáziumi tanuló 300-300 P, másik két gimn. tanuló és két tanítóképezdés 200-200 P segélyt kaptak, úgy hogy a szövetség 1400 P segélyt osztott ki. A dr. *Nagy János* ügyvéd és dr. *Rácz Lajos* igazgató által a 20 éves érettségi találkozón gyűjtött 165 pengőt a főgimnáziumi igazgató rendelkezésére bocsátotta a választmány, hogy a tanári karral egyetértőleg juttassa egy szegénysorsú, de jó előmenetelű diáknak.

Dr. *Kardos Albert* gimn. igazgató bejelentette, hogy dr. *Zoltay Lajos* muzeumigazgatóval együtt, különösen utóbbi sikeres kutatása alapján megtalálták azt a házat, amelyben *Kölcsey* Ferenc debreceni diákkorában lakott, a választmány e házat a Csokonai körrel egyetértőleg emléktáblával akarja megjelölni. Több kisebb ügy letárgyalása után elnök az ülést berekesztette.

Bel- és külföldi gyapjuszövetek legolcsóbban Kupfarnői, Kistemplom-bazár.

Szabadságharc a közüzemek ellen

V.

Törvényellenesen gründolták az adófizetők pénzéből a Méliusz könyvkereskedést, a városi nyomda könyvesboltját

Milyen közérdek fűződik ahhoz, hogy Debrecen város például radirgummit, képeslevelezőlapot és spongyát árusítson, amikor hús hivatásos könyv- és papirkereskedő küzd a létért a debreceni piacon?

A legális ipart és kereskedelmet fojtogató debreceni közüzemek ellen indított cikksorozatunk tegnapi részében elérkeztünk a városi nyomdáig. Ahoz, hogy a városi nyomda káros és felesleges mivolta teljesen tisztán álljon a nagyközönség előtt,

rávilágítottunk arra, hogy a városi illetékes urak másfél milliót ajándékoztak el az adófizetők vagyonából akkor, midőn 1918-ban a városi nyomdát összeházasították az egyházkerülettel.

Megdönthetetlen számadatokkal bizonyítottuk be, hogy legalább másfél millióval olcsóbban bocsátották a társaság rendelkezésére a nyomda felszerelését, berendezését és anyagraktárát, mint amennyit ténylegesen megért. Hogy nem légből kapott számadatokra hivatkoztunk, hogy az írtékek megállapításánál nem hangulatkező célatosság vezetett minket, arra a legjellemzőbb, hogy a debreceni könyvnyomdászok a társas szerződés létrejötté idején konkrét ajánlatot tettek a városnak, hogy másfél millió koronával többet hajlandók fizetni a nyomda felszereléséért és anyagraktáráért, ha azt nekik adják el.

A mai cikkünkben a városi nyomdának egyik legerőteljesebb, legkártékonyabb és legfeleslegesebb kiegészítője, a Méliusz könyv- és papirkereskedéséről fogunk beszélni. Ennél a pontnál is szükségesnek találjuk, hogy

nyilvánosságra hozzuk a Méliusz könyvkereskedés születésének momentumait, mert a közönség teljesen tisztán láthatja majd ennek az erőszakosan, törvényellenesen gründolt vállalkozásnak az egész lényegét,

ha tisztán áll előtte az az akció, amely a Méliuszt életre hívta és

amely rendkívül súlyos károkat okozott Debrecen hús legális könyv- és papirkereskedőjének.

Ismeretes, hogy 1918-ban kezdtek mammutnagyságúra felfújni a városi nyomdát azok az ambiciózus urak, akiknek egyrésze

a háborús gazdasági évek hivatalos gazdasági mentalitásától áthatva abban a gondolatban kelgett, hogy az államnak és a városnak erőszakkal be kell törni a magángazdaság területére és a koporsószegegyártástól a cipőfűző árusításáig minden ipari és kereskedelmi funkciót házi kezelésben kell végezni.

a másik részük pedig az árszabályzás bővös varázsígyét hangoztatva azért mozgatott meg minden követ a közüzemek gründolása körül, hogy a rekonnainak, a komáinak, a politikai vazallusainak, vagy esetleg saját magának is valami jó, zsiros stallumot szerezzen a közüzemeknél.

Ezeknek az uraknak ideális korszak volt a világháborút követő néhány forradalmi hónap, amikor az akkori zavaros idők jóformán semmit sem tettek lehetetlenné. Egy háborúvesztés, megcsönkített, lázbeteg ország — és ebben az országban küzdött a létért Debrecen város közönsége is — mindig jó talaj azok számára, akik olyan ügyeket, tranzakciókat akarnak lebonyolítani a hatalom birtokában, amit normális, rendezett viszonyok között soha nem érhetnének el. Így történt, hogy amikor a város akkori vezetősége látta, hogy az érdekeltek minden tiltakozása ellenére is keresztülhajszolhatta a laikus és félrevezetett közgyűlés asszisztálásával a város közönségére másfél millió kárt jelentő társas szerződést a városi nyomda és az egyházkerület között, akkor

megjött az étvágyuk és elhatározták, hogy a könyv- és papirkereskedők területére is betörnek, állítanak azoknak is az adófizetők pénzén egy monopolisztikus kiváltságokkal ellátott turhetetlen konkurenciát.

1919 elején merült fel ez a zseniális terv az illetékes urak agyában és rövidesen hozzákezdtek az ügy realizálásához. Debrecen nagyszámu könyv- és papirkereskedői, amelyek már akkor több, mint 200 családnak adtak kenyeret, egzisztenciát, idejében megneveztek azt, hogy a városi urak mohó étvágya nem áll meg a nyomdagründolásnál és ezért azonnal szoros védelmi frontot alakítottak, a debreceni kereskedők hivatásos szervezete elé vitték az ügyet és a beadványok egész sorát intézték a városi tanácshoz, amelyben a legsúlyosabb érveknek egész tömegét halmozták fel annak a kérdésüknek az alátámasztására, hogy a tanács akadályozza meg a városi nyomda könyvüzletének felállítását. Ráműtattak arra, hogy a város számára egyrészt horribilis kiadást jelent egy könyv- és papirüzlet felállítás, másrészt pedig

semmi szükség nincs egy ilyen üzletre, hiszen Debrecenben oly sok a hivatásos könyvkereskedő — és köztük sok évtizedes multal rendelkező, országos viszonylatban is jó hírű cégek —, hogy a város közönségének az igényét a legteljesebb mértékig kielégítik.

Ráműtattak arra is, hogy a városi könyvesboltnak egyáltalán nem lehet árszabályozó hatása, hiszen

a legális könyv- és papirkereskedők olyan egészséges üzleti konkurenciát fejtenek ki egymással szemben, hogy a közönség amugy is a lehető legolcsóbban juthat hozzá szükségletéhez.

Am hiába instanciázott a debreceni kereskedelmi érdekeltség, hiába mutatott rá arra a képtelenségre, amelyet a közpénzzel való olyan gazdálkodás jelent amelyet az adófizetők pénzén csinálnak éppen a súlyos adókat fizető legális könyvkereskedők megfojtására,

a városi tanács strucc módjára a homokba dugta a fejét és hónapokig rá sem hederített a kereskedelmi érdekeltség figyelemzetéseire és kéréseire.

Az akkori városi tanács átlátszó taktikával igyekezett szembehelyezkedni a legális kereskedelem kívánóságaival. Bár köztudomásu az, hogy a városi nyomda felügyelő-bizottsága

Tegnap bucsuztatták el debreceni tisztelői s barátai dr. Lukács József kegyesrendi gimnáziumi igazgatót, akit rendje Debrecenből más állomásra helyezett át. Képünk az Arany Bikában rendezett bucsubankett résztvevőinek egy csoportját mutatja.

Lipcsei Szőrmeház Piac ucca 75. Kész női bundák nagy választékban.

elhatározta a könyvüzlet felállítását, már üzlethelyiséget is béreltek és hatalmas summáért megrendelték a berendezést is,

a városi tanács hónapokon át elodázta ebben a kérdésben a határozat hozatalt azért, hogy fajt accomplit teremtsen, vagyis behunyja a szemét, hallgatólagon tudomásul veszi az üzlet gründolását s ha az üzlet már megnyílt — gondolták a derék urak —, akkor a legális könyvkereskedők álgálhatnak, vagy fellebbezhetnek amennyit akarnak, ugysem tudnak majd egy nagy költséggel létesített üzletet bezárattatni.

Kétségtelen, hogy a városi nyomda vezetősége felhatalmazás nélkül alapította az adófizetők pénzén a könyvesboltját. A városi nyomdának az egyházkerülettel kötött szerződésében kifejezetten benne van az a pont, hogy ha az új társaság nagyobb szabású beruházást akar eszközölni, ahöz köteles kikérni a városi tanács, sőt a törvényhatósági bizottsági közgyűlés előzetes hozzájárulását. Mert a szervezeti szabályzat világosan azt mondja, hogy: „A városi tanács határoz a könyvnyomdavállalat berendezésén, vagy felszerelésén teendő nagyobb változtatások, beruházások és munkálatok felett, a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek kormányhatóságilag jóváhagyásával.”

A földművelésügyi minisztérium a vetőmagakció kapcsán hatalmas adminisztrációs munkával akarja megterhelni Debrecen várost

Évek óta hiába beszélnek a magyar politikában és a közélet egyéb fórumain a közigazgatás egyszerűsítéséről, a bürokrácia egyre tovább építi azt a Babel-tornyot, amely kibírhatalan teherként nehezedik a magyar közgazdasági élet elsóványodott és egyre lazuló talajára. Az adminisztráció egyszerűsítésének sürgetése és a kormány részéről való hangsúlyoztatása ellenére is egyre újabb és újabb rendeletek érkeznek, amelyek még komplikáltabbá és még nehezebben lebonyolíthatóvá teszik a közigazgatást, amellett, hogy az egyre kevesbedő, de végeredményképen mégis igen nagy tisztviselői karra újabb és újabb munkálatok elvégzését hárítják rá és így maguk veszik elejét a szükséges leépítésnek.

Pár nappal ezelőtt irtuk meg azt, hogy új szülészeti rendtartást léptet életbe a kormány és ezzel háromszorosára vagy négyszeresére emeli a szülészeti adminisztrációt, most a földművelésügyi miniszternek egy olyan intézkedése érkezett le Debrecen városhoz, amely nem a közigazgatás körébe tartozó munka nagy tömegét hárítja a városra. Debrecen város gazdasági felügyelőségéhez most érkezett le a földművelésügyi miniszter leirata, amely elrendeli, hogy listát állítsanak össze minden birukosról a birtoknyilvántartó iver alapján a nevek, a birtokolt terület és annak feltüntetésével, hogy az illető birtokos földjéből mennyi áll szántás vetés alatt. Ez a nyilvántartás a most megindított vetőmag akció céljaira szükséges a kormányban és külön is fel kell tüntetni a husz-ötven-száz-kétszáz holdas gazdákat. Jellemző ennek a munkának óriási arányaira, hogy 16,000 birtokiból 160,000 hold földbirtok adatait kell összeállítani. Ez a munka hat tisztviselőt öt héten át foglalkoztatna napi tíz órai munkával.

gyott felhatalmazása alapján, illetőleg a költségvetés korlátai közt.” — Ez nem történt meg. A városi nyomda vezetői minden előzetes kérés és felhatalmazás nélkül több száz ezres költséggel megcsinálták a könyvesboltot és mikor már be volt fejezve az ügy — akkor a városi tanács az esetet utólagosan tudomásul vette, ahelyett, hogy felelősségre vonta volna a nyomda vezetőségét, amiért a szerződés 9. §-ának nyílt felrugásával egy horribilis új befektetést eszközölt. Ilyenformán

a város akkori vezetősége valósággal büntőrsége volt a nyomdavállalatnak abban a mulasztásban, hogy a városi tanács megkerülésével csináltak egy olyan üzletet, amely egyáltalán nem közszükségleti cikket árúsit

és amelynek alig lehetett más érthető és megmagyarázható célja, mint az, hogy a legális könyv- és papirkereskedők bórén keresztül busás jövedelmeket biztosítsanak egy-némely uriember részére.

A következő cikkünkben rá fogunk majd mutatni arra a furcsa üzletpolitikára, amely kifelé folyton szociális frázisokat hangzattott, holott lényegében nem volt egyéb, mint kíméletlen haszonhajászás s mint a monopolisztikus helyzet száz százalékos kihasználása a város közönsége zsebének terhére.

Az Ujságíró Club és a Színpartoló Egyesület nagysikerű ismerkedési estjét rendezett, amelyen a szintársulat tagjai is, valamint Debrecen társadalmának igen sok művészetszerető tagja jelent meg.

Tíz hónapi fogházra büntettek hamis vád miatt egy volt debreceni rendőrt

Gombos Miklós volt debreceni rendőr igen megharagudott egyik ismerősére, Horváth Mihályra, aki elcsábította tőle a feleségét. Az asszony elhagyta férjét és Horváth Mihály udvarlását fogadta. Az elhagyott férj bosszút fogadott. Telefonon felhívta a rendőrkapitányságot és tudomására adta a nyomozóknak, hogy Horváth Mihály cipész, aki a Sallérom utcán lakik, kommunista üzemekben vesz részt és ő nagyon jól tudja, hogy Horváth tudtával szórják szét Debrecenben a kommunista röpcédulákat. Gombos nem mondta be nevét a telefonba és csupán úgy szerepelt, mint nyugalmazott esendőrmester. A névtelen feljelentés alapján megindult a nyomozás,

Horváth Mihályt a rendőrségre vitték, lakásán házkutatást végeztek és őt magát öt napig őrizetben tartották, hogy szükség esetén azonnal kihallgassák. A nyomozás lezárult hamarosan annak megállapításával, hogy Horváth Mihály ártatlan és csak bosszu műve a feljelentés. Horváth Mihály tett most már feljelentést a rendőrségen az ismeretlen vádaskodó ellen, akit hamarosan törvény elé állítottak a detektívek. A debreceni törvényszéken Jeney Sándor dr. tanácsa szerdán délelőtt vonta kérdőre Gombos Miklóst és a bizonyítékok alapján bűnösnek mondták ki a hamis vádban és ezért tíz hónapi fogházra ítélték.

Debrecen város nem csökkentheti tisztviselőinek létszámát, amíg nem egyszerűsítik közigazgatását

Debrecen város takarékoskossági bizottsága csütörtökön délután 4 órakor ül ismét össze a költségvetés tárgyalására. A költségvetés azonban nem kerül mindjárt csütörtökön az ülés kezdetén a bizottság elé, mert előbb foglalkozni fog a bizottság a polgármester javaslatára a fizetés-csökkentési miniszteri rendeletnek azzal a részével is, amely előírja, hogy

gok jelentésével s csak azután tér át az inségakció kereteinek és Debrecen város fizetőképességének megállapítására.

Ami egyébként az inségakciót illeti, ebben az ügyben pénteken délelőtt dr. Vásáry István polgármesternél értekezlet lesz.

ez év szeptember 30-ig 5 százalékos létszámcsonkítást kell végrehajtani a városháza tisztviselői karában.

Már előbb is szóba került néhány-szor a rendeletnek ez a része a takarékoskossági bizottság ülésein s a közhangulatból az látszik valószínűnek, hogy

a rendelet létszámcsonkítási részének a végrehajtását a takarékoskossági bizottság, illetve ennek a javaslata alapján a közgyűlés meg fogja tagadni.

Valószínű, hogy a bizottság a közgyűlésnek annak a kimondását fogja javasolni, hogy

létszámcsonkítást Debrecen városnál nem lehet végrehajtani mindaddig, amíg a városra rótt közigazgatási teendők mértékét nem csökkentik.

Ennek az ügynek a letárgyalása után a bizottság a költségvetéssel foglalkozik, majd a repülőbizottsá-

A villamosnak a köztemetőig való kiépítésére szólította fel Debrecen város a Helyi vasutat

A köztemető megnyitására a kisebb-nagyobb akadályok ellenére is rövid időn belül feltétlenül sor kerül. A Helyi vasutat még annak idején kötelezettséget vállalt arra, hogy a villamos vonalát a köztemetőig kiépíti, épen ezért a város most felszólította a vasutársaságot, hogy a Csapó uccai vonalát a köztemető bejártáig hosszabbítsa meg.

A város vezetősége azt szeretné, hogy ha az ősz folyamán megkezdődnek a munkálatokat, télen befejeznék azokat és tavasszal már megindulhatna a közlekedés a köztemető felé. Azt remélik a város vezetői, hogy később majd a Nagyerdő felől is kiépül a villamosközlekedés a köztemetőig.

A LEGJOBB HIRDETÉSI ORGANUM A DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG.

Diákoknak
kefék, fésűk, ollók, zsebkések, iskolatáskák
legnagyobb választékban, legolcsóbban
Kántor Ernő és Társánál
Városháza alatt.

„Kántor Mária” kozmetika
Modern szépségápolás, szépség hibák eltávolítása végleg villany- és fénykezelésekkel — Esti kikészítések —
Tanítványok képzése
PIAC UCCA 43, Svetits bérpá'ota

Szőrmebundák kijavítását átalakítását olcsón vállalom a nyár folyamán — és bundák, prémbőrök nagyválasztékban KÓVÁRY szűcs mester, József klr. herceg ucca 3. szám.

A 33-as bizottság szerdán ismét adót emelt

Inségadó címén a jövedelemadónak megfelelő összeget kell befizetni. Ha a bevallott jövedelmek az adóhivatal nagybcsü véleménye szerint nem felelnek meg az adózó életmódjának, akkor a külső ismérvek alapján kell a látszólagos jövedelmet megállapítani

Budapest, szeptember 23. A 33-as bizottság szerdán ülést tartott Ugron Gábor elnökletével.

Károlyi Gyula miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány csak akkor tud kidolgozni átfogó gazdasági programot, ha megfelelő pénzügyi alap áll rendelkezésére. Megígérte, hogy a kormány már a legközelebbi időben olyan javaslatokkal jön, amelyek alkalmasak lesznek a gazdasági helyzet lépésről-lépésre való megjavítására.

Vargha Imre pénzügyi államtitkár ismertette ezután az általános szükségadóra vonatkozó rendelet-tervezetet.

Kállay Tibor kérte a kormányt, hogy a rossz gazdasági viszonyokra való tekintettel azok, akik évi tízezer pengőn aluli jövedelem után adóznak, az új szükségadót három egyenlő részletben, november, február és május 17-én fizethessék.

Somssich László gróf kijelenti, hogy a mezőgazdaság, amely a tönk szélére jutott, a szükségadót nem fogja tudni kifizetni.

Eber Antal kéri, hogy mentesítsék a szükségadó alól azokat, akiknek a jövedelmi adójuk nem haladja meg a husz pengőt.

Marschall Ferenc indítványozza, hogy a társulati adó alá eső vállalatokkal is fizetessék meg az inségadót.

Rassay Károly felhívja a figyelmét arra a bizottságnak, hogy az inségadót a kormány nem az inségadók fedezésére, hanem az államháztartás egyensúlyának helyreállítására akarja fordítani. Külön is óvatot emel az ellen, hogy látszólagos jövedelmek alapján akarják a polgárságot súlyos adóterhekkel

megróni. Külön is hangoztatja, hogy itt mindazokról van szó, akiknek a jövedelme az ezer pengő létminimumon felül van. A felhatalmazási törvény alapján a kormánynak nincs joga új adófelvételt elrendelni és arra kényszeríteni a polgárokat, hogy jövedelmükkel közvetlen összeköttetésben nem álló adatokat szolgáltatassanak be a pénzügyi hatóságoknak.

Teleszky János feltétlenül fenntartani kívánja a tervezetnek ezt a rendelkezését, hogyha a bevallott jövedelmek nem felelnek meg az adózó életmódjának, akkor a külső ismérvek figyelembe vételével megállapított jövedelmet kell alapul venni.

Frontharcos vezetők a belügyminiszternél

Vitéz Keresztes Fischer Ferenc belügyminiszter magához kérte a Frontharcos Szövetség vezérő bizottságának pár tagját. A meghívás alapján a Szövetség részéről megjelentek: vitéz Rátvay Imre ny. tábornok, Zombory Géza ny. tábornok, Engelbach Alajos ny. ezredes, dr. Scheffits György vezérő bizottsági tag és Kertész Elemér ügyvezető alelnök. A belügyminiszter mintegy másfélórás megbeszélést folytatott a frontarcos kiküldöttekkel részben szervezeti, részben a szövetség esztendői óta vajdó különálló alapszabálya ügyében. / tárgyalás kapcsán a belügyminiszter hangsúlyozta, hogy a Frontharcos Szövetség szociális és nemzeti vonatkozású célkitűzéseit teljes egészében magáévá teszi és ebben a munkájában a Szövetséget támogatni óhajtja. A megkezdett tárgyalások folytatását a belügyminiszter arra az időre halasztotta el, amikor a frontarcosok vezérő bizottsági el-

Vargha Imre pénzügyi államtitkár kijelenti, hogy némely részletkérdésben hajlandó engedményt tenni, ha a javaslat lényegét nem érinti. Megfontolás tárgyává teszik, hogy a létminimumot felemeljék a jövedelemadó szempontjából. Ahoz hozzájárul, hogy három részletben fizethessék azok az adót, akiknek a jövedelme a tízezer pengőt meghaladja. Hajlandó arra az enyhítésre is, hogy az eltitkolást nem adócsalásnak, csak jövedéki kihágásnak minősítsék. Hajlandó arra is, hogy a szükségadót ne lehessen a földbérlelőkre áthárítani.

Ezután a bizottság egy általánoságban, mint részleteiben is elfogadta a tervezetet.

nőke, grófi Takács Tolvay József ny. altábornagy szófiai frontarcos kiküldetéséből hazaérkezik.

A Hortobágyon rizst akar termelni egy balmazújvárosi vállalkozó

Tész Radó balmazújvárosi lakos azzal a kéréssel fordult Debrecen városához, hogy a Mátá közelében 20 hold földet adjon ki neki bérbe, amelyen rizstermeléssel akar foglalkozni. Kéréséhez azonban pontosabb ajánlatot nem csatolt és így a városi tanács mai értekezlete lényegi tárgyalás alá nem is vehette azt.

Elvben úgy döntött a tanács, hogy a Hortobágyon más részben hajlandó Tész Radónak rizs termelésre földet bérbe adni, a Mátá közelében azonban nem áll módjában ilyen kis területet kihalásítani.

Anyakönyvi hírek

A debreceni állami anyakönyvi hivatalnál e hó 22-én és 23-án a következő bejelentések történtek:

Születések: Dremák András f. János; Fehér László f. István; Vargha József leány, Julianna, Eszter; Nógrádi Ferenc leány, Gabriella, Katalin; 1 halva születés 3 törvénytelen. Györi Kálmán leány Katalin; Stefánzky Zoltán leány, Margit; Vajecz Sándor f. Sándor; Szabó Antal f. István; Kiss András leány, Piroška; Farkas Zoltán leány, Eszter; Bajdó István f. Gábor; Szabó Mihály f. István; 4 törvénytelen.

Házasság: Nagy Bálint Kállai Juliánával.

Haldózások: Markovits Sándor r. k. 39 éves Budapest, Hűvösvölgy ucca 53; Molnár Etelka ref. 29 éves Nádudvar; Nagy Katalin ref. 41 éves; Kiss Ferenc ref. 74 éves Kishegyesi ut 40; Jaszinka Istvánné Bereczki-puszta; Bartha Róza Hajduhadház; Deák Sándor ref. 23 éves Legányi u. 4.; Szabó József ref. 18 éves Urréte u. 206; Oláh István ref. 61 éves Bárci u. 2; Lakatos Sári ref. 18 hónapos Szoboszlai ut 2; Kovács Ilona g. kath. 21 éves Pályud; Gyarmathi Józsefné g. kath. 26 éves Nyiracsád.

A LEGJOBB HIRDETÉSI ORGANUM A DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG,

A kormány intézkedéseket tervez a mamutjövadalmak megszüntetésére

Budapest, szeptember 23. A takarékosági program végrehajtása során az állam és a főváros arra hivatott tényezőinek sok gondot okoz azoknak a szerződéseknek a dolga, amelyek egyes közüzemeknél hatalmas magánjövadalmat biztosítanak az ott alkalmazott főtisztviselőknek. A székesfőváros felterjesztésel fordult a kormányhoz, amelyben jóváhagyást kért ahhoz, hogy a felhatalmazási törvény alapján revízió alá vehesse ezeket a szerződéseket és az érdekeltek illemtényeit leszállíthassa.

A tegnapi minisztertanácson Kenéz Béla kereskedelmi miniszter olyan tervezetről referált, amely a kérdés megoldására alkalmas lenne.

Ugyanakkor Zsitvay Tibor igazságügyminiszter a bankok aránytalan tantíjára és hasonló jövadalmakra nézve bejelentette, hogy a részvényjog reformja alkalmával történnek majd kellő intézkedések az aránytalan és túrhetetlen jövadalmak leszállítására.

A LEGJOBB HIRDETÉSI ORGANUM A DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG,

CAFOLJAK, HOGY A MAGYAR KORMÁNY MORATÓRIUMOT AKARNA KIMONDANI A KÜLFÖLDEL FENNÁLLÓ TARTOZÁSÁIRA NÉZVE.

Budapest, szept. 23. Az Arbeiter Zeitung mai számában azt a hírt terjeszti, hogy Magyarország moratóriumot szándékozik kimondani a külfölddel fennálló tartozásaira nézve. A magyar kormány a legerélyesebben megcáfolja ezt a tendenciós hírt, amely valószínűleg tőzsdéi spekulációt akar szolgálni. Egyidejűleg megállapítja, hogy Magyarország külföldi kötelezettségeinek teljes pontosságával meg fog felelni úgy, amint az a multban is történt.

Forradalom
az amatőrök között!

SAKÁL
fotószaküzletének
színes rézkarcserül nagyítása és másolatai miatt.

Tegyen egy próbarendelést.
Piac u. 34. Hegedűs és Sándorház

EMMY női divat szalon
Elsőrendű munka, szolid ár
Piac ucca 79.

Most szerezz be
tüzelőanyagját a
Békési és Lőv

fa- és szénkereskedő cégnél, mert most **legjobb** a minősége és **legolcsóbb** az ára.

Telefon: 945.
Telep: „Hungária” malom mellett.

Téli tüzelési anyag szükségletét előnyös vételünk folytán igen olcsón biztosíthatja

Fülöp és Prohászka cégnél

Mester u. 28.
Saját érdekében keresse fel még ma.

JAPAN—OROSZ HÁBORÚTÓL TARTANAK A MANDZSURIAI BONYODALOM MIATT

Peking, szeptember 23.

A japán miniszterek kijelentése ellenére

Japán, úgy látszik, el van szánva arra, hogy egész Mandzsuriát katonai erővel megszállja.

A legutóbbi jelentések szerint a mandzsuri japán csapatok gyors ütemben vonulnak Charbin felé és pedig azzal az indoklással, hogy a Charbinban élő japánok helyzete kritikussá vált. Miután

Charbin rendkívül fontos vasúti gócpont és Oroszország összeköttetése a távol keleti partvidékekkel Charbinon keresztül bonyolódik le,

attól tartanak, hogy a konfliktus egy orosz-japán konfliktussal fog bonyolódni.

Shanghai, szeptember 23. A japánok katonai műveletét egész Kinában határtalan felháborodást váltottak ki és a bojkott japán áruk ellen viharosan terjed. Számolnak azzal a lehetőséggel, hogy az események hatása alatt a nankingi és a kantoni kormány egyesül, de a kantoniak az egyesülés feltétele gyanánt **Csang Kai Csek** eltávolítását követelik minden állásból. Nankingban Csang Kai Csek egy főmeggyűlésen kijelentette, hogy amennyiben a Népszövetség és a szerződő hatalmak nem tudják a nemzetközi igazságot megvédeni, úgy Kína kész Japánnal harcbaszállni, de ebben az esetben ő maga veszi át az egyesült kínai csapatok felett a főparancsnokságot.

Grandi olasz külügyminiszter, aki az olasz leszerelési gondolatot képviseli Genfben.

WEISZ FERENC
asztalos műhelyét
áthelyezte Böszörményi ut 3/a
(volt Stern kefégyár.)
Telefon 10-89.

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltség, bélizgalmat, gyomorégést, mellszorulást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferenc József viz remek természetalkotta hashajtó. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

HIREK

A DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG telefonszámai:

- Kiadóhivatal 18
- Fiókiadóhivatal és kölcsönkönyvtár 5-75
- Szerkesztőség nappal 19-20
- Szerkesztőség éjjel . . . . . 18 és 812

Előfizetőinkhez

Tekintettel arra, hogy a lap előállítására tetemes költségeket emészt fel, felkérjük mindazon igen tisztelt előfizetőinket, akik hátralékban vannak, hogy a hátralékot sürgősen beküldeni sziveskedjenek. — Postatakarék befizetési lap száma: 29.910.

Tisztelettel: a KIADÓHIVATAL.

MA ÉJJELEEN AZ ELSŐ HÓ CSONKAMAGYARORSZÁGON

Időjárás iróvatunk már jelezte, hogy a Mátra-hegységben igen nagymértetű a lehűlés, úgy hogy mára még a magasabb csúcson havazhat is. Reggel a 990 méter magasságban lévő Galyatető magas megfigyelő állomása telefonon jelentette, hogy a havazás megkezdődött.

A hőmérséklet Galyatetőn csak néhány tízed fokkal áll a fagyponthoz. Lent az Alföldön hat-kilenc fok között volt a reggeli hőmérséklet, de még délután sincs remény a felmelegedésre, mivel a vastag felhőtakaró megakadályozza.

Budapesten volt aránylag a legmelegebb az idő, de itt is csak tizenhárom fokig emelkedett a hőmérséklet, az ország déli részein sok állomáson nem haladta meg a tíz fokot. Eső bőven volt, a déli vidékeken majdnem egész nap, északon pedig csak az esti óráktól kezdve. Az Alföld nagy részén és az északi dombvidéken nyolc-tíz milliméteres volt a csapadék, a legtöbb esőt jelentette Püspökkladány és Sátorajhajhely, továbbá Orosháza és Eger. Az utolsó napok abnormis mértékű lehűlése most végre már befejezettnek tekinthető, arra azonban még holnap sincs semmi remény, hogy a hőmérséklet újból javulni kezdjen. A hideg mellett a szél is megmarad még, az esőzés azonban lassan már csökkenni fog.

— Jövőhagyta a miniszter Debrecen város határozatát a haszonbérék terményben való fizetésével kapcsolatban. Debrecen város közgyűlése még a tavasz folyamán olyan határozatot hozott, hogy haszonbérletűeknek nehézhelyzetére tekintettel megelégszünk azzal, ha a bérlők terményben fizetik be haszonbéréiket s nem a budapesti tőzsdei ár paritásán. Ezt a határozatot most hagyta jóvá a belügyminiszter s így a béreknek terményben való fizetése már lehetséges.

— A debreceni ipartestület sütőszakosztálya e hó 24-én, csütörtökön délután négy órakor az ipartestület kistanácsstermében szakosztályi ülést tart. Tárgy: A II. boletta rendelettel kapcsolatban bejelentésre került készletek egy bizonyos részének mentesítése s a boletta és a

lisztforgalmi pótlékok befizetése alóli felmentése és más folyó ügyek. Tekintettel arra, hogy ezen az ülésen minden sütőiparosra egyformán erndkívül fontos ügy kerül tárgyalás alá, a szakosztályi tagok teljes száma és pontos megjelenését ezuton kéri a szakosztály elnöksége.

— A Debreceni Kálvinisták Templomegyesületének választmányára ma, csütörtök délután fél öt órakor a központi lelkesítő hivatal helyiségében gyűlést tart, melyre a tagok ezuton is tisztelettel hívatnak meg.

— 70-80 bikát ad el a város. Debrecen város tenyészállat állományából 70-80 bikát akar eladni. Az apaállatokat árverés útján akarják értékesíteni s éppen ezért felkéri az apaállatokat vizsgáló bizottságot, hogy a kimustrálandó bikák felett ejtse meg mielőbb a vizsgálatot.

— A Péterfia uccai egyházrész tanácsulást tart pénteken délután hat órakor az egyház tanácsstermében. A tanácsosok figyelmét ezuton is felhívja az elnökség e gyűlésen való megjelenésre.

— Felkérjük a zsidó reálgyminázium volt növendékeit, hogy e hó 25-én, pénteken délután 3 órakor a gimnázium épületében jöjjenek össze igen fontos megbeszélésre.

— Ma műsoros tánc a „Tabarin”-ban.

— Melyik a Ferenc József? Pápán, az ősi kollégium jubileumi ünnepe alkalmából leleplezték az ifjú Petőfi és az ifjú Jókai szobrát, emlékezésül arra, hogy mind a két költő a pápai kollégiumban volt diák. Az ünnepélyes leleplezés után két pápai öreg magyar állt az új szobrok előtt. Nézegetik, nézegetik, végre megszólal az egyik: „Aztán mondja, komám, melyik a kettő közül a Ferenc József?”

— A MÁV Filharmonikusok 4. bérelti hangversenye november 8-án, január 10-én, március 6-án és május 8-án lesz. Közreműködő művészek: Zathureczky Ede hegedűművész, Báthy Anna, a m. kir. Operaház énekművésznője, Molnár Anna hárfaművész, Buza Gábor hegedűművész, Eisler Mihály gondokaművész és Galánfy Lajos zongoraművész. — Bérelti jegyek már 4 (négy) pengőtől válthatók Hegedűs és Sándornál.

— Berki Irma képkiallítása. A kiváló fiatal festőművész, Berki Irma, aki az utolsó években mind nagyobb érdeklődést kelt s egyre több sikert arat eredeti, ujklasszikus irányu képeivel, gyűjteményes kiállítását szeptember 27-én, vasárnap délelőtt nyitja meg a Déri-muzeum kiállító termében.

— Baleset a fagyógép mellett. Elekes Imre hajduszoboszlói fiatelep tulajdonos a múlt év szeptemberében a deszkavágógép mellett hagyta Kovács Gábor munkást, akinek kezében félrecsuszott a szálfa, amely Kovácsnak súlyos sérülést okozott. Elekes ellen gondatlanság miatt eljárás indult, mert a deszkavágógép mellett két embernek kellett volna állni, hogy a munka veszélytelenül haladjon. A törvénszék Elekes Imrét szerdán délelőtt büntönsnek mondotta ki gondatlanságban és ötven pengő pénzbüntetésre ítélte.

— Elfutott a szőlőtolvaj. A rendőrség jelentette Czutrin Mihály Targoncás ucca 19. szám alatti lakos, hogy az elmúlt este a Hatvan uccai temetőből egy gyanus ember jött ki, karján egy nehéz kosárral. Ő feljé tartott, hogy közelebbről megfigyelje, mire az ismeretlen férfi eldobta a kosarat és visszarohant a temetőbe. A kosár tele volt szőlővel, ami valószínűen lopásból eredt. A rendőrség a szőlőtolvaj kézrekerítésére nyomozást indított.

Kóser vaj, turó

és mindennemű sajt legolcsóbban beszerezhető a Debreceni turógyárban Csap u 25. Telefon 668.

— A tűzhelyre esett és megsült egy kis gyermek. Miskolcra jelentik: Her-nádpetri községben Roszmán Gyula keserkedő másfél éves Mária nevű leánykája a szülők távollétében valahogyan a tűzhelyre mászott fel és annak vasapára esett. A szülők csak hosszabb idő múlva kerültek haza, addigra azonban a szerencsétlen gyermek a tűzhely üzes lapján a szó szoros értelmében elevenen megsült. A gondatlan szülők ellen a csendőrség vizsgálatot indított.

— Háztartási tanfolyamot rendez intelligens felnőtt leányok részére a II. számú áll. gazd. népiskola. A takarékos főzésen kívül tanulnak ruhaápolást, kézimunkát, kertészetet, baromfitenyésztést, tejkezelést, egészségtant, nevelést s társadalmi illemtant. Felvétel a jelentkezés sorrendjében, létszám 10. Régi hallgatók előnyben részesülnek. A tanfolyam október 1-én kezdődik. Beírás minden délelőtt 8-12 óráig az iskolánál, Kishegyesi ut 3. sz. A tanfolyam megkezdése után felvétel nincs. További a beírás alkalmával tudható meg. A tanítás díjtalan. Igazgatóság.

— Huszár Pufi hazajött földet venni. A Színházi Élet új száma kedves fényképes riportban számol be arról, hogy Huszár Pufi, a világhírű mozisínész hazajött Magyarországra földbirtokot vásárolni. Harsányi Zsolt „A csodálatos hazugság” címen írt cikket, Hunyadi Sándor pedig Brody Brothers címmel megírta Bródi Sándor öt fiának a fiatalosságát. Péchy Erzsí bejelenti, hogy menasszony, báró Gariboldihoz megy feleségül, ugyanakkor Judit leánya pedig egy repülőbiztosítónak esküszik örök hűséget. Nagy Endre őszinte kritikát írt a hét színházi eseményeiről. Egy cikk számol be, hogyan lett Tökés Anna háztulajdonos, Krudy Gyula kis regényet, Vészy Margit, Lakatos László érdekes cikkeket írtak a Színházi Élet új számába, amely darabmellékletül a héten a Nemzeti Színház nagy sikerét, a Revisort adja Hevesi Sándor fordításában. Érdekes folytatás Maurice Dekobra „Istenek és asszonyok kedvence” című regényéből. 32 oldalas mélynyomású Gyermekujás, kotta és kézimunkamelléklet egészíti ki a Színházi Élet új számát, amelynek ára 1.— pengő, negyedévi előfizetési díj 10.— pengő. A lap kapható és arra elő lehet fizetni Hegedűs és Sándor könyvesboltjában (Piac ucca 34. szám).

— Felhívom figyelmét cégemre: ha meggyőződik szakaszról munkáról, olcsó áraitól, másnak már én fog engem ajánlani. Cserép Sándor látszerész, Piac ucca 21.

— Liener Béla fényképész-mester értesíti kedves rendelőit, hogy amerikai utjáról hazakerkezett és a fényképfelvételeket ismét személyesen eszközöli Csapó u. 1. alatti műtermében.

— Vendéglő a Margit-fürdő park-jában megbízható szakembernek kiadó. Érdeklődők forduljanak a Margit-fürdő igazgatóságához.

— Irodának alkalmas 3 helyiségű álló lakás november 1-re kiadó Piac ucca 34. sz. alatt.

Irodának

alkalmas 3 helyiségű álló lakás november 1-re kiadó Piac u. 34. sz. alatt.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI

CSOKONAI SZÍNHÁZ.

Ma, csütörtök este A) bérlet

MEDDIG FOGSZ SZERETNI?

a legragyogóbb, pikáns vígjáték. Főszereplők: Könyves Tóth Böske, Jurik Ica, Apor Klári, Cselle, Kormos, Kemény, Szabó, László, Rónai.

Pénteken

C) bérletben, polgári zenekarral:

BALLERINA!

Mozik műsora:

Ma, csütörtökön, 7 és 9 órakor.

Vigszínház	Végzet Greta Garbó, John Gilbert
Uránia	Magasabb diplomácia Olga Csehova Hans Junkermann
Apolló	Szünet.

SPORT

Teniszverseny debreceniek számára. A DEAC pénteken, szombaton, vasárnap teniszversenyt rendez az egyetemi tenispályákon, amelyen csak debreceni versenyzők vehetnek részt. A verseny nevezési határideje ma, szeptember 24-én este 6 óra. Nevezési díj 3 pengő. Lesz férfi egyes, női egyes, férfi páros és egyes páros szám. Nevezéseket dr. Kurdics József címére kell küldeni. A versenyen főleg a fiatal és versenyen még keveset, vagy egyáltalán nem indult teniszesezők vesznek részt.

A PÁRISBAN DIADALMASAN SZEREPELT MAGYAR USZOK ÜNNEPLÉSE.

Szerdán délután diszülés keretében ünnepelte a MUSZ a Párisban dicsőségesen szerepelt magyar uszókát és vízipóló játékosokat. Az ülésen Ernszt miniszterrel az élén megjelent a magyar közélet számos kiválósága, hogy ezzel is méltányolják a világraszóló siker hőseinek nagyszerű teljesítményeit.

A diszgyűlést Homonnay Tivadar nyitotta meg. Hangos éljenzés közben emlékezett meg a sikerrel kapcsolatosan Klebelsberg grófról, mint akinek a magyar uszósport legfőbbet köszönhet.

Ernszt miniszter nagyhatású beszédben vázolta a siker nemzeti jelentőségét. A nagy tapssal fogadott beszéd után Ernszt kiosztotta az uszóknek az erre az alkalomra készült márványalapra helyezett emlékérmeket és az Európa bajnokság okleveleit. Az uszókön kívül a vezetők is kaptak okleveleket.

Az uszók nevében dr. Bárány István, a vízipóló csapat nevében pedig Kesserű Ferenc köszönte meg az ünnepeltetést.

